

УДК 504

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ВОДОПОСТАЧАННЯ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Зубенко В.О., Радько В.І.
Херсонський державний аграрно-економічний
університет, м. Кропивницький
Zub_valya@ukr.net
vladradko231@gmail.com

Система центрального водопостачання Кіровоградщини зазнавала переважання і в мирний час, а після того, як населення області в результаті воєнних дій збільшилося через внутрішньо переміщених осіб, і поготів. Тому, ситуація потребує негайного визначення шляхів розв'язання наявних проблем та пошуку резервних, альтернативних джерел водопостачання в умовах особливої вразливості.

Нажаль, Кіровоградська область – одна із найменш забезпечених місцевими водними ресурсами областей України, їх запаси майже вдвічі менші, ніж у середньому по Україні [1].

В теперішній час ситуація з водопостачанням області викликає серйозне занепокоєння як серед екологів, так і серед населення. Значна кількість територіальних громад для водопостачання використовує привозну воду, що становить значний відсоток населення Кіровоградської області. Так, тільки по м. Новоукраїнка – 11,46 тис. осіб або 68,4 % населення користується привозною водою, така ж ситуація і в смт Устинівка – 1,1 тис. осіб або 30,8 % населення, селах Долинської територіальної громади (ТГ) та 9 селах Устинівської ТГ (916 осіб). Територіальні громади б'ють на сполох, оскільки через постійну нестачу питної води жителі громад вимушені покидати місця постійного проживання та шукати кращі умови. Через це починають поступово зникати малі села, закриваються школи, дитячі садки та скорочується населення громад, що може призвести і до повного їх зникнення. Тому, питання пошуку альтернативних джерел водопостачання в територіальних громадах Кіровоградської області стає нагальним. Серед перспективних напрямків пошуку альтернативних джерел водопостачання є підземні води.

Метою проведених досліджень є оцінка рівня забезпеченості підземними водами жителів Кіровоградщини.

Для вирішення поставленої задачі було проведено збір та аналіз архівних пошукових даних по гідрогеологічних дослідженнях, проведених геологорозвідувальною експедицією № 37 в м. Кропивницький з метою розширення використання підземних вод для питного водопостачання м. Кропивницького та Кіровоградської області [2].

Роботи по знаходженню підземних джерел водопостачання ведуться давно, але нажаль серед прогнозованих 146,7 млн. м³/рік, на даний час

розвідані та затверджені до використання лише 52,36 млн. м³/рік, що складає, лише 1/3 з можливих варіантів освоєння. Нажаль, така ситуація пов'язана не лише з проблемами визначення якості води та освоєнням свердловин, а й з глибиною залягання водних шарів. Оскільки Кіровоградська область розташована на українських природних кристалічних щитах, то підземної питної води майже немає, а глибина залягання водоносних шарів у деяких громадах області сягає 85-150 м, що ускладнює її видобуток. Крім того, розробка та освоєння нових свердловин гальмується не тільки через значні капіталовкладення, а й через неможливість встановити реальні обсяги водоносних шарів та можливий період їх експлуатації.

Гідрогеологічні умови також малосприятливі для формування запасів підземних вод. Це є причиною того, що близько 30 % пробурених свердловин безводні, інші мають низькі дебіти, що дає можливість забезпечувати, переважно, лише потреби сільськогосподарського виробництва.

Ресурси підземних вод області розподілені вкрай нерівномірно: від 4,0 тис. м³/добу в Добровеличківському та Компаніївському районах до 67,2 тис. м³/добу в Кіровоградському районі. Найменш забезпечені ресурсами підземних вод Новоукраїнський, Вільшанський, Новгородківський та Устинівський райони. Тому у розрахунку на 1 мешканця у Кіровоградській області припадає мінімальна кількість підземних вод.

Разом з тим, кліматичні умови та безвідповідальне поводження населення з природними ресурсами призводить не тільки до зменшення кількості підземних вод, а й до погіршення їх якості та кількості води у колодязях.

Аналізуючи проведену роботу можна зазначити, що Кіровоградщина має обмежений запас резервів підземних вод, потребує їх більш детального вивчення та залучення інвесторів для оновлення існуючих свердловин та системи водопостачання Кіровоградщини.

Література

1. Екологічні основи управління водними ресурсами: навч. посіб. /А.І. Томільцева, А.В. Яцик, В.Б. Мокін та ін. Київ: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 200 с.
2. Екологічний паспорт Кіровоградської області /Держ. упр. охорони навколишнього природного середовища в Кіровоградській обл. Кіровоград: 2021. 81 с.